

15. MODUL PARTICIPIU (ACȚIUNEA DE FUNDAL)

Col. 1.3-4 εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πατρὶ του κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ πάντοτε περι ὑμῶν
προσευχομενοι, ἀκουσαντες την πιστιν ὑμῶν ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ
Mulțumim lui Dumnezeu Tatăl domnului nostru Isus
Hristos întotdeauna când ne rugăm pentru voi,
ca unii care au auzit despre credința voastră în Isus Hristos

Participiul este modul verbului care exprimă o acțiune secundară, de fond, ori de tip complementar față de acțiunea principală, exprimând destinația, intenția, maniera, starea subiectului sau efectele suportate de acesta în timpul executării acțiunii principale. Versatilitatea sa gramaticală este asigurată de faptul că admite patru timpuri și trei genuri. Ca verb are prezent, viitor, aorist și perfect care conțin informații de timp și de aspect cu privire la acțiunea descrisă (continuă, punctuală în viitor, punctuală în prezent, sau acțiune cu efect în timp):

În general, participiul urmează următorul algoritm: rădăcina verbului este urmată de o grupare care comunică informație de timp și gen, apoi de un grup de litere care indică diateza și de terminații substantive care indică și ele diateza și genul.

Rădăcina + grup. timp + grup diateză + terminații diateză / gen
--

Participiul aorist

Aorist 1

Cum era de așteptat, terminațiile participiului aorist 1 (regulat) folosesc grupul caracteristic σα. La diateza activă, participiile de genul masculin și neutru au forme de decl. 3a, iar cele de genul feminin - de declinarea 1, α impur (3 - σάντ, 1 - σασ, 3 - σάντ, se poate observa paralelismul cu declinările de la prezent 3 - οντ, 1 - ουσα, 3 - οντ).

m, n : răd. prezent + σα + ντ + terminații declinarea 3a
f : răd. prezent + σα + σ + terminații declinarea 1 - α impur

Nom.	λυσας	λυσασα	λυσαν
Ac.	λυσαντα	λυσασαν	λυσαν
Gen.	λυσαντος	λυσασης	λυσαντος
Dat.	λυσαντι	λυσαση	λυσαντι

Nom.	λυσαντες	λυσασαι	λυσαντα
Ac.	λυσαντας	λυσασας	λυσαντα
Gen.	λυσαντων	λυσασων	λυσαντων
Dat.	λυσασι(ν)	λυσασαις	λυσασι(ν)

Exercițiul 1:

Citiți și analizați participiile la aorist 1 din următoarele texte:

εὐλογητος ὁ θεος και πατηρ του κυριου ἡμων Ἰησου Χριστου, ὁ κατα το πολυ αὐτου ἔλεος ἀναγεννησας ἡμας εἰς ἐλπιδα ζωσαν δι' ἀναστασεως Ἰησου Χριστου ἐκ νεκρων εἰς κληρονομιαν ἀφθρτον και ἀμιαντον και ἀμαραντον, τετηρημενην ἐν οὐρανοις εἰς ὑμας, τους ἐν δυναμει θεου φρουρουμενους δια πιστεως εἰς σωτηριαν ἐτοιμην ἀποκαλυφθηναι ἐν καιρω ἔσχατω.

Binecuvântat [fie] Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Isus Hristos care, în marea Lui îndurare, ne-a născut din nou, prin învierea din morți a lui Isus Hristos, pentru nădejdea cea vie, 4. pentru moștenirea care nu se strică, nu se pătează și nu se ofilește, păstrată în ceruri pentru voi, 5. cei ce sunteți păziți prin puterea lui Dumnezeu prin credință pentru mântuirea gata să fie descoperită în timpul de pe urmă. (1 Pet. 1:3-5)

και ἐπεστρεψα βλεπειν την φωνην ἣτις ἔλαλει μετ' ἔμου, και

ἐπιστρεψας εἶδον ἑπτα λυχνιας χρυσας
 și m-am întors să văd vocea care vorbea cu mine, și întorcându-mă am
 văzut șapte sfeșnice de aur (Apoc. 1:12)

La *diateza medie* participiile aoriste urmează regulile declinării a 2a, la
 genul masculin și neutru, și a 3a, la feminin, cu elementele de legătură
 σα și μεν înaintea terminațiilor.

răd. prezent + σα + μεν + terminațiile declinărilor 2, 1 - η, 2

Nom.	λυσαμενος	λυσαμενη	λυσαμενον
Ac.	λυσαμενον	λυσαμενην	λυσαμενον
Gen.	λυσομενου	λυσαμενης	λυσαμενου
Dat.	λυσαμενω	λυσαμενη	λυσαμενω

Nom.	λυσαμενοι	λυσαμεναι	λυσαμενα
Ac.	λυσαμενους	λυσαμενας	λυσαμενα
Gen.	λυσαμενων	λυσαμενων	λυσαμενων
Dat.	λυσαμενοις	λυσαμεναις	λυσαμενοις

La *diateza pasivă* apare marca pasivului θη (θε) sau θει (înainte de σ).

rădăcina prezent + θε + ντ + terminațiile declinării 3
rădăcina prezent + θει + σ + terminațiile declinării 1 - α impur

Se poate observa paralelismul dintre paradigma aoristă activă 3 - θεντ,
 1 - θεισα, 3 - θεντ, și paradigma participiului prezent la diateza
 activă, 3 - οντ, 1 - ουσα, 3 - οντ.

Nom.	λυθεις	λυθεισα	λυθεν
Ac.	λυθεντα	λυθεισαν	λυθεν
Gen.	λυθεντος	λυθεισης	λυθεντος
Dat.	λυθεντι	λυθειση	λυθεντι

Nom.	λυθεντες	λυθεισαι	λυθεντα
Ac.	λυθεντας	λυθεισας	λυθεντα
Gen.	λυθεντων	λυθεισων	λυθεντων
Dat.	λυθεισι(ν)	λυθεισαις	λυθεισι(ν)

Aoristul 2

Pentru *participiul aorist 2* se folosește rădăcina aor. 2 la care se adaugă terminațiile participiului aorist 1 (cf. λειπω și ἀποστελλω).

Diateza activă are paradigma **3 οντ -, 1 ουσ -, 3 οντ -**

Exemplu:

Nom.	λιπων	λιπουσα	λιπον
Ac.	λιποντα	λιπουσαν	λιπον
Gen.	λιποντος	λιπουσης	λιποντος
Dat.	λιποντι	λιπουση	λιποντι

Nom.	λιποντες	λιπουσαι	λιποντα
Ac.	λιποντας	λιπουσας	λιποντα
Gen.	λιποντων	λιπουσων	λιποντων
Dat.	λιπουσι(ν)	λιπουσαις	λιπουσι(ν)

Diateza medie are paradigma **ρădăcină + [ο]μεν + 2, 1 η, 2**

Nom.	λιπομενος	λιπομενη	λιπομενον
Ac.	λιπομενον	λιπομενην	λιπομενον
Gen.	λιπομενου	λιπομενης	λιπομενου
Dat.	λιπομενω	λιπομενη	λιπομενω

Nom.	λιπομενοι	λιπομεναι	λιπομενα
Ac.	λιπομενους	λιπομενας	λιπομενα

Gen.	λιπομενων	λιπομενων	λιπομενων
Dat.	λιπομενοις	λιπομεναις	λιπομενοις

Aoristul 2 pasiv al lui ἀποστελλω ('fiind trimis', cu un mesaj) urmează modelul 3-1-3, cu terminații de tip **3 - εντ, 1 - εις (α impur), 3 - εντ**

Nom.	ἀποσταλεις	ἀποσταλειςα	ἀποσταλεν
Ac.	ἀποσταλεντα	ἀποσταλειςαν	ἀποσταλεν
Gen.	ἀποσταλεντος	ἀποσταλειςης	ἀποσταλεντος
Dat.	ἀποσταλεντι	ἀποσταλειςη	ἀποσταλεντι

Nom.	ἀποσταλεντες	ἀποσταλειςαι	ἀποσταλεντα
Ac.	ἀποσταλεντας	ἀποσταλειςας	ἀποσταλεντα
Gen.	ἀποσταλεντων	ἀποσταλειςων	ἀποσταλεντων
Dat.	ἀποσταλειςι(ν)	ἀποσταλειςαις	ἀποσταλειςι(ν)

Exercițiul 2:

Citiți și analizați participiile la aorist 1 din următoarele texte. Traduceți textul ținând seama de semnificația aoristului:

οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δειλιας, ἀλλὰ δυναμῶς καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ. Μὴ οὖν ἐπαισχυνθῆς το μαρτυριον του κυριου ἡμων μηδε ἔμε τον δεσμιον αὐτου, ἀλλὰ συγκακοπαθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατα δυναμιν θεου, του σωσαντος ἡμας καὶ καλεσαντος κλησει ἅγια, οὐ κατα τα ἔργα ἡμων, ἀλλὰ κατ' ἴδιαν προθεσιν καὶ χάριν, την δοθεισαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ προ χρονων αἰωνιων, φανερωθεισαν δε νυν δια της ἐπιφανειας του σωτηρος ἡμων Ἰησοῦ Χριστου, καταργησαντος μεν τον θανατον, φωτισαντος δε ζωνη καὶ ἀφθαρσιαν δια του εὐαγγελιου, εἰς ὃ ἔτεθην ἐγὼ κηρυξ καὶ ἀποστολος καὶ διδασκαλος ἔθνων (2 Tim. 1:7-11).

Participiul perfect

Participiul perfect, ca și participiul aorist, nu primește augment. La diateza activă apare κ intermediar și dublarea sunetului inițial **3 - οτ, 1 - υια, α pur, 3 - οτ** (se poate observa paralelismul cu declinările de la prezent 3 - οντ, 1 - ουσα, 3 - οντ).

dublare + ε + răd. prez. + κ + terminații declinare / gen

Nom. .	λελυκος	λελυκυια	λελυκος
Ac.	λελυκοτα	λελυκυιαν	λελυκος
Gen.	λελυκοτος	λελυκυιας	λελυκοτος
Dat.	λελυκοτι	λελυκυια	λελυκοτι

Nom.	λελυκοτες	λελυκυιαι	λελυκοτα
Ac.	λελυκοτας	λελυκυιας	λελυκοτα
Gen.	λελυκοτων	λελυκυιων	λελυκοτων
Dat.	λελυκοσι(ν)	λελυκυιαις	λελυκοσι(ν)

La *diateza medie*, participiul perfect pierde consoana intermediară κ, dar păstrează dublarea: **dublare + ε + răd. + μεν + 2, 1-η, 2**

dublare + ε + răd. prezent + μεν + terminații declinarea 2 (m, n)
dublare + ε + răd. prezent + μεν + terminații declinarea 1-η (f)

Nom.	λελυμενος	λελυμενη	λελυμενον
Ac.	λελυμενον	λελυμενην	λελυμενον
Gen.	λελυμενου	λελυμενης	λελυμενου
Dat.	λελυμενω	λελυμενη	λελυμενω

Nom.	λελυμενοι	λελυμεναι	λελυμενα
Ac.	λελυμενους	λελυμενας	λελυμενα

Gen.	λελυμενων	λελυμενων	λελυμενων
Dat.	λελυμενοις	λελυμεναις	λελυμενοις

Unele verbe au la perfect o rădăcină neregulată, de exemplu:

γινομαι,	γεγονως, - οτος
ερχομαι,	εληλυθως, - οτος
πειθω,	πεποιθως, - οτος

Utilizările participiului

Participiul poate fi folosit cu diverse determinări, de tip adjectival, adverbial, de tip genitiv absolut, și în construcții perifrastice.

1. Utilizarea participiului ca adjectiv sau ca substantiv

Când este folosit în poziție atributivă (cu articol), participiul determină un substantiv sau capătă el însuși valoare de substantiv, și are sens adjectival.

ex. δια την ελπιδα την αποκειμενην υμιν εν τοις ουρανοις...
din pricina speranței (care vă este) păstrată vouă în ceruri...
(Col. 1:5)

ο μη τιμων τον υιον.

Cine (acela care) nu cinstește pe Fiul. (Ioan 5:23)

Participiul folosit cu rol de atribut sau substantiv este cel mai bine tradus prin locuțiunea „acela care” sau „acela ce”, „cel care”, „cea care”, etc.

2. Utilizarea participiului ca adverb

Când este folosit în poziție predicativă (fără articol), participiul are sensul unui adverb. Astfel de participii se traduc printr-un adverb de

timp, „când” sau „în timp ce”, sau printr-o propoziție subordonată complementară, ori printr-un verb la gerunziu:

ex.: ἰδων δε τους ὄχλους ἀνεβη εἰς το ὄρος. (Mt. 5:1)
 Când El a văzut mulțimile, s-a suit pe munte.
 ἐδιδασκεν αὐτους λεγων. (Mt. 5:2)
 a început să-i învețe zicând.

3. Utilizarea participiului în construcții de tip genitiv absolut.

Participiul prezent sau aorist, la cazul genitiv, apare uneori urmat de un substantiv ori un pronume, care se află tot în cazul genitiv. Acest genitiv dublu se numește *genitiv absolut*, și caracterizează acțiunea principală, ca o propoziție subordonată.

ptp. Gen + Gen
 και ἐκβληθεντος του δαιμονιου ἐλαλησεν ὁ κωφος.
 (Mt. 9:33)
 și, după ce a fost scos dracul din el, mutul a vorbit.
 (lit.: „și [fiind situația] scoaterii demonului, mutul vorbi.”)

ptp. Gen. + Gen.
 χρονιζοντος δε του νυμφιου ἐνυσταξαν πασαι και
 ἐκαθευδον.
 fiindcă mirele întârzia, au ațipit toate, și au adormit. (Mt. 25:5)
 (lit.: „[fiind situația] întârzierii, deci, a mirelui, au ațipit toate și au
 adormit”).

Gen. + ptp. Gen.
 του δε Ἰησου γεννηθεντος ἐν Βηθλεεμ της Ἰουδαίας ἐν
 ἡμεραις Ἡρωδου του βασιλεως, ἰδου μαγοι ἀπο ἀναταλων
 παρεγενοντο εἰς Ἱεροσολυμα
 După nașterea lui Isus în Betleemul Iudeii, în zilele regelui Irod, iată,
 niște magi din Răsărit au ajuns în Ierusalim... (Mt. 2:1)
 (lit.: „[fiind situația] nașterii lui Isus în Betleemul Iudeii, în zilele lui
 Irod, împăratul, iată, magi din răsărit au sosit în Ierusalim”).

Așa cum s-a observat, genitivul absolut se poate traduce în mai multe feluri. Luând ca reper exemplul nr. 2, el poate fi tradus fie printr-un gerunziu (de exemplu, „întârziind mirele”, etc.), fie printr-o subordonată de timp („pe când mirele întârzia”), de mod („în situația în care mirele întârzia”) sau cauzală („fiindcă mirele întârzia”, „dat fiind că mirele întârzia”). Înțelesul expresiei nu comunică în mod expres o relație temporală sau cauzală, ca atare, ci indică nuanțat, genul de situație, de context în care are loc acțiunea principală.

4. Utilizarea participiului în construcții perifrastice

Construcția perifrastică este un caz special de predicat nominal constând din verbul copulativ a fi, εἶμι, sau a avea, ἔχω, și un participiu – ca nume predicativ. În general, construcția perifrastică tinde să indice o acțiune continuă.

(1) construcții perifrastice cu participiu prezent apar rar în NT.

καθως και ἐν παντι τῷ κοσμῷ ἔστιν καρποφοροουμενον και ἀῶξανομενον (το εὐαγγελιον) (Col. 1:6)

după cum și este în toată lumea unde dă roade și crește.

(lit. „și, așa cum în toată lumea este, aducând roadă și crescând”

alternativ: „și după cum [face] în toată lumea, aduce roadă și crește în continuu”).

(2) construcții perifrastice cu imperfectul se întâlnesc des în NT.

και ἦν διδασκων το καθ' ἡμεραν ἐν τῷ ἱερῷ. (Lc. 19:47)

și (Isus) învăța în toate zilele (pe norod) în Templu.

(lit. „și [Isus] era învățând în fiecare zi în Templu.”

alternativ: „și Isus își petrecea timpul în fiecare zi învățând în Templu”).

(3) construcții perifrastice cu viitorul

και οἱ ἄστερες ἔσονται ἐκ του οὐρανου πιπτοντες.

(Mc. 13:25)

și stelele vor cădea din cer. (lit. „și astrele vor fi din cer căzând”)

(4) construcții perifrastice cu perfectul

a. Cu εἶμι la prezent + participiu perfect.

- τη γαρ χαριτι ἐστε σεσωσμενοι. (Efes. 2:8)

căci prin har (ați fost și) sunteți mântuiți.

(lit. „căci prin har sunteți [în starea de a fi fost și de a continua să fiți] mântuiți”; alternativ: „căci prin har ați fost mântuiți și sunteți în [starea de] mântuire până azi”).

b. Cu imperfectul lui εἶμι + participiu perfect.

ἦσαν γαρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημενοὶ. (Mt.26:43)

pentru că li se îngreuiaseră ochii de somn.

(lit. „erau deci, ai lor ochi, îngreunați [de somn]”).

c. Cu viitorul lui εἶμι + participiu perfect.

ὅσα ἔαν δησητε ἐπι της γης ἐσται δεδεμενα ἐν οὐρανῳ

(Mt. 18:18)

orice veți lega pe pământ, va fi legat în cer.

(lit. „orice - dacă veți lega ceva pe pământ, va fi legat în ceruri”).

Vocabular:

ἄρπαζω - apuc, răpesc

ἀνατρεπω - răstorn

ἀδικια, ἡ - nelegiuire

ἴδιος,-α-ον - propriu

δει - trebuie

δεω - leg

ἐκχεω - vărs

ἐπαυριον - mâine

Ἰωαννης, ὁ - Ioan

ἀφιημι - las, părăsesc

ἄμνος, ὁ - miel

αἷμα, το - sânge

λυκος, ὁ - lup

διδωμι - eu dau

μονογενης,-ες, ὁ, ἡ - singur născut

ἐμβλεπω - privesc, consider

ἴδε - iată, uite

κερμα,-ματος, το - bani

κολληβιστης, ὁ - monedă	σχοινιον, το - funie
τραπεζα, ἡ - masă	φραγγελιον, το - bici, flagel
βασιλικος,-η - funcționar	ἦκω - eu vin
ἰαομαι - vindec	Ἰουδαια - Iudea
Μωυσης, ὁ - Moise	ὄφεις, ὄφεως, ὁ - șarpe
μισθωτος, ὁ - cel angajat,	σκορπιζω - răspândesc, împrăștiu
μελλω - voi fi	πριν - înainte (de)
σημειον, το - semn	τερας, το - minune
κοινωνια, ἡ - părtașie	ὁμολογεω - confirm, adeveresc
πλαναω - înșel	ψευστης,-ου, ὁ - mincinos
οὐδεις, -μια, ν - nimeni,	ὑψωω - înalț

Exercițiul 3.

Identificați participiile și analizați-le, traduceți textele cu atenție sporită la sensurile legate de aspectul temporal:

εὐλογητος ὁ θεος και πατηρ του κυριου ἡμων Ἰησου Χριστου, ὅκατα το πολυ αὐτου ἔλεος ἀναγεννησας ἡμας εἰς ἐλπιδα ζωσαν δι' ἀναστασεως Ἰησου Χριστου ἐκ νεκρων, εἰς κληρονομιαν ἀφθαρτον και ἀμιαντον και ἀμαραντον, τετηρημενην ἐν οὐρανοις εἰς ὑμας - τους ἐν δυναμει θεου φρουρουμενους δια πιστεως εἰς σωτηριαν ἐτοιμην ἀποκαλυφθенаи ἐν καιρω ἔσχατω. (1 Pet. 1:3-5).

και μεταβας ἕκαθεν ὁ Ἰησους ἦλθεν παρα την θαλασσαν της Γαλιλαιας, και ἀναβας εἰς το ὄρος ἕκαθητο ἐκει. (Mt. 15:20)

και ἔλθων ὁ Ἰησους ἀπο του ἱερου ἐπορευετο, και προσηλτον οἱ μαθηται αὐτου ἐπιδειξαι αὐτῷ τας οἰκοδομας του ἱερου. (Mt. 24:1)

και αὕτη ἔστιν ἡ νικη ἡ νικησασα τον κοσμον, ἡ πιστις ὑμων (1 In. 5:4)

τη γὰρ χάριτι ἔστε σεσωσμενοι δια πιστεως: και τουτο οὐκ ἐξ ὑμων, θεου το δωρον: οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μη τις καυχησηται. αὐτου γὰρ ἔσμεν ποιημα κτισθεντες ἐν Χριστῷ Ἰησους ἐπι ἔργοις ἀγαθοις οἷς προητοιμασεν ὁ Θεος, ἵνα ἐν αὐτοις περιπατησωμεν. (Ef. 2:8-10)

ἶδων δε τους ὄχλους ἀνεβη εἰς το ὄρος, και καθισαντος αὐτου προσηλθαν αὐτῷ οἱ μαθηται αὐτου: και ἀνοιξας το στομα αὐτου ἐδιδασκεν αὐτους λεγων: (Mat. 5:1).

Exercițiul 4:

Alegeți din vocabularul lecției două verbe pentru participiu aorist 1, două verbe pentru participiu aorist 2, și două verbe pentru viitor, și decinați-le la participiu masculin, feminin și neutru, la toate cazurile, conform regulilor învățate.